

Säkert möte

med Anders Danielsson, Säpos generaldirektör:

– Gisslet är att vi borde veta det vi inte vet!

I juni fick Sverige en ny chef för säkerhetspolisen, Säpo. Anders Danielsson strävar efter större öppenhet och försöker skapa hög legitimitet genom att delta så mycket som möjligt i samhällsdebatten.

Börjar du känna dig varm i kläderna nu?

– Jag började formellt den 11 juni men med semestrar så har jag bara jobbat effektivt i tre månader. Då tror jag inte att man kan säga att jag börjar bli varm i kläderna än. Det här är inte en helt okomplicerad verksamhet, så sakfrågorna klarar jag inte än men jag har duktiga medarbetare. Min roll är ju inte att vara expert och kunna allting i detalj.

– Jag befinner mig i lärofasen och precis som man brukar säga att sorgearbete tar ett år eftersom man ska gå igenom en jul, en sommar och födelsedagar, tar nog det här också ett år. Just nu är vi inne i planeringsfasen, sedan kommer genomförandefasen och slutligen utvärderingen. Det finns inga rutiner ännu, utan allting sker för första gången.

Vad har du slagits av den första tiden?

– Det är utan tvivel kompetensen som är väldigt stor och det man inte vet här tar man snabbt reda på. Säkerhetspolisen består av mellan 900 och 1 000 medarbetare. 45 procent är civilanställda och 55 procent poliser. Det finns en mycket stor kunskap här som många inte känner till. Dessutom är Säpo en väldigt uthållig organisation.

Då kommer vi in på dina uttalanden om större öppenhet?

– Filosofin är enkel, nämligen att det här är en del av samhället och av demokratin. Riksdagen har tagit beslut om att säkerhetspolisen ska finnas och då måste vi få det att fungera. Vi måste vara legitima och legitimitet är inget man får gratis, utan det är något man förvärvar genom bra arbete och genom att berätta vad vi sysslar med för att avmystifiera oss. Då förstår alla vår roll och får ökad respekt.

– Det blir förstås omvänt om vi är tysta. Då blir det spekulationer om vårt arbete i stället. Sedan är det självklart så att vi håller på med saker och arbetsmetoder som ska vara dolda och så kommer det alltid att vara, framför allt av hänsyn till andra människor.

Är det inte lättare sagt än gjort att öppna upp Säpo?

– Det är inte helt enkelt men man får börja genom att visa sig mer. Där kan jag göra skillnad som chef, genom att delta i debatter och intervjuer, som den här med Aktuell Säkerhet. Det handlar om att vara påläst och förberedd och att bemöta kritik.

Är det inte tufft att komma från den öppna polisen till den mer slutna?

– Nej, egentligen inte. Vi har en tradition i Sverige om att vara offentliga. Jag var chef för Skånepolisen i fem år och där höll vi också på med ärenden och förundersökningar som skyddades av sekretess, så det är inte någon större skillnad.

Hur reagerade du när du fick erbjudandet om att bli Säpo-chef?

– Det är ett sådant erbjudande som man inte kan tacka nej till. Det är prestigefyllt och jag får erkänna att jag blev smickrad. Sedan förde jag förstås en diskussion med familjen, eftersom jag veckopendlar.

Vad kan du bidra med som modern ledare för Säpo?

– Inte så mycket verksamhetsmässigt utan mer när det gäller ledning och styrning, där mycket ska vara baserat på ordning och reda. Ledarskap i dag är kollektivt. Den tiden då chefen skulle göra och kunna allt är förbi. I dag är det asymmetri som gäller, även om jag tar ansvar och kan fatta beslut och sedan också tar ansvar för de besluten.

– Jag är nog duktig på att skapa rutiner och se helheten. Dessutom säger andra att jag är bra på att delegera och att utkräva ansvar, utan att lägga mig i.

Hur prioriterar Säpo sitt arbete?

– Vi är styrda av regeringen men arbetet sker självklart i dialog, så det kan förändras med tiden men vi kommer att fortsätta och kanske utöka våra ansträngningar på de prioriterade områdena terrorism och personskydd. Vi ska också öka vårt samarbete i Norden, Europa och världen. Det är oerhört viktigt i dag.

– Även om terrorism och personskydd är våra högst prioriterade områden betyder inte det att vi inte fortsätter arbeta med de andra områdena också, som kontraspionaget.

Vilken är Säpos största utmaning?

– Det svåraste med säkerhetstjänst är att vi borde veta det vi inte vet. Ingen anmäler något brott till oss, så hela verksamheten bygger på vår egen förmåga. Vad är det vi borde veta som vi inte vet? Vi får använda oss av fingertoppskänsla och göra bedömningar kring vad som händer i världen och vad det kan få för konsekvenser. Det är ett gissel vi ständigt lever i och absolut den största och svåraste utmaningen.

– Det hänger också ihop med vår öppenhetsfråga. Ju mer förtroende vi har hos allmänheten och ju mer vi fungerar som ett strategiskt instrument i samhället, desto större legitimitet får vi och på sikt kanske fler vågar höra av sig till oss och berätta saker.

Text och foto: Lotta Eriksson

FAKTARUTA:

Namn:	Anders Danielsson
Arbete:	Generaldirektör vid Säkerhetspolisen, Säpo.
Bakgrund:	Tingsmeriterad jurist, sökte polischefutbildningen på 1980-talet, har arbetat vid Uppsalapolisen, vid Säpo, vid Rikskriminalpolisen, som länspolismästare i Skåne i fem år och vid Rikspolisstyrelsen. Började vid Säpo i juni i år.
Ålder:	53 år.
Bor:	Skåne.
Familj:	Ja.
Fritidsintressen:	Idrottsfreak, utövar idrott och motion extremt mycket. Läser och gör saker med familjen.
Läser:	Just nu Leif GW Perssons senaste. Gärna deckare men mycket annat också.
Motto:	Gör så gott du kan. Det sa alltid morsan. Gör man sitt bästa är man alltid nöjd.